روزنامه صبح
سیاسی، اجتماعی، اقتصادی
توسعه ایرانی

صاحب امتیاز: موسسه اطلاع‌رسانی و خبرگزاری ایلنا
مدیر مسئول: مسعود حیدری
زیر نظر شورای سردبیری
مدیر بازرگانی و روابط عمومی: مرتضی بلوکی

چاپ: کار و کارگر ۶۶۸۱۷۳۱۷
نشانی تحریریه: تهران، خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه نرسیده به روانمهر، پلاک ۱۳۲
تلفن تحریریه: ۶۶۹۵۶۶۰۰(۰۲۱)
toseeirani.ir

نتیجه سمفونی سفارش داده‌شده به چکناواریان چه شد؟

پیگیری یک وعده بنیاد رودکی

بیتا یاری

یک سال و چند ماه زمان گذشته است از روزی که مدیرعامل وقت بنیاد رودکی، اعلام داشت که به مناسبت چهلمین سال پیروزی انقلاب و در گرامیداشت دفاع مقدس سفارش ساخت یک سمفونی را به لوریس چکناواریان داده است، آن هم در روزهایی که بزرگداشت چهل‌سالگی انقلاب مهم بود؛ اما سفارش برای ساخت قطعه موسیقی سمفونیک برای دفاع مقدس و جنگ سال‌های دهه ۶۰ شد.

سفارشی که اگر قاعدتاً مدیرعامل وقت بنیاد رودکی به سر موعد بودن آن اهمیت می‌داد باید پیش از هفته دفاع مقدس و چند سال پیش‌تر از چهلمین سال پیروزی انقلاب سفارش داده و تهیه می‌شد تا در چهل‌سالگی انقلاب نواخته شود و همگان بتوانند بشنوند اما به‌هرروی از آنجایی که برنامه‌ریزی و آینده‌نگری هیچ جایی در شیوه مدیریت علی‌اکبر صفی‌پور نداشت، در واپسین روزهای هفته دفاع مقدس این خبر را اعلام کرد و اجرای آن را به جشنواره موسیقی فجر چهلمین سالگشت پیروزی انقلاب وعده کرد.

اما اکنون بعد از یک سال و اندی هنوز از رونمایی و اجرای این سمفونی سفارشی خبری نیست و از آنجایی که مدیرعامل بنیاد رودکی نیز تغییر کرده احتمالاً به فراموشی سپرده شده است. اما همگی به‌خوبی می‌دانیم که از ابتدا سفارش چنین کاری چه ایرادات و اشکال‌هایی داشته است. اینکه چرا همیشه سمفونی‌های سفارشی و بودجه هنگفت آنها نصیب تنها برخی افراد خاص از جمله چکناواریان نورچشمی دولت‌ها می‌شود که سابقه خوبی در ساخت سمفونی‌های سفارش داده‌شده ندارند و البته بودجه هنگفتی را نیز مطالبه می‌کنند، جای سوال دارد. این افراد در ضمن آنچه تحویل می‌دهند روی کاغذ بوده و برای اجرا نیز مطالبات دیگری دارند؛ از جمله اینکه قطعات نوشته‌شده آنها بسیار فراتر از حد نوازندگی نوازندگان ارکستر سمفونیک تهران و در توان نوازندگان ایرانی نیست و بایستی بودجه برای اجاره ارکستر خارجی نیز در اختیارشان قرار بگیرد یا گاهی تکه‌پاره‌هایی از قطعات قبلی‌شان است که به اسم جدیدی منتشر می‌شود. تمام اینها نشان می‌دهد که رویکرد سفارش ساخت سمفونی در ایران تا چه حدی غیرموسیقایی است و ماحصل آن یکسری موسیقی‌های ساخته‌شده یک‌بارمصرفی هستند که هیچ‌گاه شایسته اجرا برای بار دوم دانسته نشده‌اند. اما با توجه به شنیده‌ها مبنی بر پرداخت ۶۰ درصد بودجه هنگفت میلیارد تومانی این سمفونی آیا وقت آن نرسیده است که از آهنگساز و بنیاد رودکی برای این سفارش پرابهام پیگیری و حساب‌خواهی کرد؟

اینکه چرا همیشه سمفونی‌های سفارشی و بودجه هنگفت آنها نصیب تنها برخی افراد خاص از جمله چکناواریان نورچشمی دولت‌ها می‌شود که سابقه خوبی در ساخت سمفونی‌های سفارش داده شده ندارند و البته بودجه هنگفتی را نیز مطالبه می‌کنند؛ جای سوال دارد

نوا

شاهین فرهت به‌رایگان دبیری نکرد

۵۰ میلیون تومان خرج سگ و گربه شده است!

شاهین فرهت دبیر سی و چهارمین دوره جشنواره موسیقی فجر در نشست خبری در مقابل تمامی خبرنگاران حاضر در جلسه، اعلام داشت که برای دبیری جشنواره دستمزدی نمی‌گیرد و به‌رایگان کار خواهد کرد. هرچند که در روزهای برگزاری جشنواره نشان داد که برای ارکسترها و گروه‌های خارجی حاضرشده در جشنواره قطعاتی از خود را برای اجرا داده که بعد از ۶ مورد اجرا وقتی با حمله شدید رسانه‌ها مواجه شد از اجرای هفتمین قطعه توسط پیانیست ایرلندی دست کشید و در حقیقت وادار به اطاعت شد که این اجراها نشان از نفع مادی و معنوی توأمان او در سال گذشته جشنواره دارد. اجرای ۶ اثر از فرهت توسط گروه‌های خارجی و ارکسترهای ایرانی نفع مادی و معنوی بود که اگر او به‌تنهایی می‌خواست برای گردآوری و جمع کردن گروه‌ها و کرایه ارکسترها هزینه کند بایستی هزینه میلیاردی می‌کرد که با حضور در سمت دبیر جشنواره این رانت را برای بهره‌برداری رایگان در اختیار او قرار گرفت.

سال گذشته شاهین فرهت در نشست خبری سی و چهارمین دوره جشنواره موسیقی فجر اعلام کرد دستمزدی بابت سمت دبیری جشنواره نمی‌گیرد. امسال معلوم شد ایشان بالای ۵۰ میلیون تومان بابت دستمزد دبیری گرفته‌اند. البته وقتی در نشست خبری جشنواره موسیقی فجر از ایشان درباره مساله دستمزد و وعده رایگان بودن توسط خبرنگار روزنامه توسعه ایرانی پرسیده شد گفتند ۵۰ میلیون گرفته‌اند (و منکر گرفتن آن هم خلاف وعده خود نشدند) و البته در خیریه ویژه حیوانات خیابانی چون سگ و گربه خرج کرده‌اند.

در آستانه آغاز جشنواره سی و پنجم موسیقی فجر قوت گرفت

احتمال تغییر آیین‌نامه جشنواره

به گزارش روابط عمومی سی و پنجمین جشنواره موسیقی فجر؛ در جلسه شورای ارزیابی جشنواره، اعضای شورا پیشنهادهایی درباره تغییر مواردی در آیین‌نامه را مطرح کردند.

این در حالی است که بر اساس آیین‌نامه جشنواره موسیقی فجر، برحسب ضرورت و یا پیشنهاد شورای ارزیابی جشنواره، امکان تغییر در آیین‌نامه پیش‌بینی شده است.

طبق روال معمول، پیشنهادهای شورای ارزیابی سی و پنجمین جشنواره موسیقی فجر به معاونت امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه می‌شود تا پس از بررسی به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارسال شود.

شورای ارزیابی جشنواره موسیقی فجر بر اساس آیین‌نامه جشنواره موسیقی فجر با ترکیب نماینده معاون امور هنری، مشاور برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی معاونت امور هنری، نماینده مجمع صنفی تولیدکنندگان آثار شنیداری، نماینده انجمن صنفی هنرمندان موسیقی و سه نماینده از بین اهالی موسیقی به انتخاب معاون امور هنری تشکیل می‌شود و وظیفه نظارت بر جشنواره و عملکرد گردانندگان آن را بر عهده دارد.

هنوز جزییات این تغییرات احتمالی اعلام نشده است.

سی و پنجمین جشنواره موسیقی فجر به ریاست محمد الهیاری مدیرکل دفتر موسیقی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیری شاهین فرهت از چهارشنبه ۲۳ بهمن تا روز چهارشنبه ۳۰ بهمن در تالار وحدت، تالار رودکی، بنیاد آفرینش‌های هنری هنرهای نیاوران، تالار سوره حوزه هنری، مجموعه فرهنگی هنری برج آزادی و سالن میلاد نمایشگاه بین‌المللی میزبان مخاطبان خواهد بود.

دنگ و دونگ

لطفا پارتیتور هر دو سمفونی را بر وب سایت جشنواره منتشر کنید

ساخت دو سمفونی در کمتر از یک ماه توسط یک آهنگساز

لیلا موسی زاده

هفته گذشته در نشست خبری سی و پنجمین جشنواره موسیقی فجر، مدیر دفتر موسیقی خبر از سفارش ساخت دو سمفونی برای بزرگداشت یاد سردار قاسم سلیمانی و کشته‌شدگان هواپیمای اوکراینی داد که در جشنواره موسیقی فجر پیش رو هر دو اجرا خواهند شد. او این سفارش را حرکتی موسیقایی‌تر، برای یادبود این از دست رفتگان در جشنواره موسیقی فجر امسال که هم‌زمان با چهلم آنها برگزار می‌شود دانست.

حرکتی موسیقایی که مواجهه موزیسین‌مابانه را با رویدادهای ناگوار زندگی نشان می‌دهد و تعبیری این گونه دارد که هرکسی در زندگی نغمه‌ای را می‌خواند و شنیدن هر نغمه که خود غنیمتی است فرصتی و اقبالی می‌طلبد که به عمر شخص شنونده و خواننده وابسته است. ازاین‌رو نغماتی نیز در رثای آنها سر داده می‌شود که نغمه زندگی‌شان به پایان رسیده یا ناشنیده مانده است.

ازاین‌رو ثبت رویدادها و حوادث تلخ و شیرین در قالب فرمی موسیقایی می‌تواند در بلندمدت ثبت تاریخ را به‌گونه‌ای دیگر پر کرده و غنا بخشد و البته پر از تکه‌هایی برای شنیدن نماید. اما از آنجایی که از زمان بروز این حوادث ناگوار تا زمان جشنواره موسیقی فجر کمتر از ۴۰ روز فرصت باقی بوده طرح چنین پیشنهادی قاعدتاً به علت ضیق وقت موافق کمتر موزیسینی قرار می‌گرفته است. مساله‌ای که ریسک بزرگ دفتر موسیقی محسوب می‌شود. چراکه به علت عجله و کمبود زمان آنها را در موقعیت فرودست و خواهشی قرار داده است و موضع آهنگساز را فرادست کرده است. مساله‌ای که هرگز نباید با توجه به بودجه‌ای که صرف این سفارش‌ها می‌شود رخ نماید. از طرف دیگر در زمان کوتاه کدام آهنگساز این توانایی را دارد که دو سمفونی بنویسد؟ چراکه ساخت یک قطعه سمفونیک اغلب ماه‌ها بلکه در مواردی سال‌ها زمان می‌برد و در یک مجال اندک چگونه ممکن است آنهم نه یک سمفونی بلکه دو سمفونی نوشته شود؟ آن هم یعنی در کمتر از ۲۵ روز تا در فرصت یک‌ماهه حداقل ۵ روز برای تمرین ارکستر و اجرا بماند. ازاین‌رو سمفونی ساخته‌شده می‌تواند چندین حالت داشته باشد از جمله اینکه: آهنگساز پیش‌تر آن را نوشته باشد و در قالب نام پیشنهادی دفتر موسیقی ارائه کند یا اینکه قطعه‌ای در همین مدت اندک نوشته شده باشد که ممکن است ضعیف یا قوی باشد. ازاین‌رو بهتر است از هم‌اکنون دست‌اندرکاران سفارش این قطعات از آهنگساز بخواهند پارتیتور هر دو قطعه را پس از اتمام نوشتن به‌صورت فایل پی‌دی‌اف در اختیار وب‌سایت جشنواره برای انتشار عمومی قرار دهد. تا اهالی فن در این دو سمفونی دقیق شوند و از چندوچون هنر آهنگساز و توانایی‌های بیشتر او خبر دهند.

نقش تکنولوژی تولید در توسعه موسیقی هیپ هاپ

بهروز آقاخانیان

بررسی و تحلیل یک جریان هنری مانند چگونگی شروع، توسعه یافتن و انحراف یا از میان رفتن نیازمند نگاهی فراتر از آثار انتشار یافته و تناسبات درون جریان است. اینکه جامعه‌ای که یک جریان هنری مانند هیپ‌هاپ امریکا یا رپ فارسی در آن شروع شده است در چه وضعیت سیاسی، اجتماعی و اقتصادی بوده است سوالی است بسیار مهم یا اینکه تکنولوژیهای تولید موسیقی یا فیلم در چه وضعیت و نحوه توزیع و انتشار آثار در دوره‌های مختلف از حیات آن جریان به چه صورت بوده است را نمی‌توان نادیده گرفت و صرفاً آثار و هنرمندان را به‌صورت جدا از زمان و مکان تحلیل کرد.

حتی در بررسی آثار یک هنرمند باید مشخصاتی مانند زمان انتشار، سن هنرمند، شرایط فرهنگی و اقتصادی خانواده و گذشته‌اش در نظر گرفته شود. یادداشت حاضر قصد دارد برای نمونه به یکی از این عوامل یعنی تکنولوژی تولید موسیقی به‌اختصار بپردازد و نگاهی به نقش آن در موسیقی هیپ‌هاپ امریکا داشته باشد.

موسیقی هیپ‌هاپ در ابتدا محدود به اجراهای زنده در رویدادهای محله‌ای (Block Party) یا دیسکوهای کوچک با استفاده از Turn Table بود و در واقع چیزی به عنوان استودیو، ضبط و تولید در آن وجود نداشت. اما دهه ۸۰ و با محبوب شدن تدریجی این سبک در نیویورک و سپس شهرهای دیگر، تهیه‌کنندگانی که از همان اهالی موسیقی بودند شروع به آهنگسازی و ضبط آثار در استودیو کردند. دهه ۸۰ دوره‌ای است که پای تکنولوژی‌های دیجیتال به موسیقی غرب باز شده بود و استفاده از ابزاریی مانند سینتی‌سایزر Synthesizer گسترش پیدا کرد.

سبک‌های جدیدی در غالب موسیقی الکترونیک مانند Techno و House شکل گرفت و می‌شد رد این تکنولوژیهای جدید را در موسیقی راک هم مشاهده کرد. موسیقی هیپ‌هاپ هم از این قضیه مستثنی نبود. ریتم سازی و سمپل کردن دو چالش DJ‌ها بود. آنها برای ریتم سازی باید ساعتها دنبال تکه‌ای از بیت درام موردنظر در صفحه‌ای گرامافون می‌گشتند یا اینکه نمونه‌هایی که برای سمپل پیدا کرده بودند را در یکی از دو دک Turn Table با دست مدام عقب و جلو می‌کردند. اینجا بود که تکنولوژی به کمک آمد. ابزارهایی که نه تنها دو مورد بالا را آسان می‌کرد بلکه حتی به خاطر قیمت مناسبشان امکان تولید موسیقی را حتی در استودیوهای خانگی می‌داد و اصطلاحاً تولید را دمکراتیزه می‌کرد. در زیر سه مدل از تاثیرگذارترین ابزارهای الکترونیک را مرور می‌کنیم:

Roland TR-۸۰۸: یک دستگاه ریتم ساز یا drum machine که آهنگساز می‌توانست ریتم‌های مختلف را با سرعت‌های متفاوت و آلات مختلف تولید کند. در واقع بیت ساز را از داشتن یک درامر بی‌نیاز می‌کرد. این دستگاه تولید یک شرکتی ژاپنی بود و آهنگ Planet Rock از Afrika Bambaataa

و بسیاری از آثار مشهور دیگر در هیپ‌هاپ تا سال‌های اخیر با کمک مدل‌های پیشرفته‌تر آن تولید شده‌اند.

Akai MPC: که می‌توان از آن به عنوان یکی از اولین Lunch Pad‌ها نام برد. این دستگاه که باز توسط یک شرکت ژاپنی و همکاری مهندسی امریکایی ساخته شده است، می‌توانست نمونه‌های صوتی گرفته شده را در حافظه هر کدام از کلیدهای مربع شکل ۱۶ تایی‌اش ذخیره کند و آهنگساز با فشار آنها نمونه دلخواه را پخش کند.

E-mu SP-۱۲۰۰: هم یکی دیگر از Sampler یا نمونه‌گیرهای شناخته شده در دهه ۸۰ است که می‌توانست به واسطه حافظه بیشترش نمونه‌های طولانی‌تری را در آن ذخیره کرد.

دستگاه‌های آمده در این متن، همگی به خاطر ساده‌سازی کار آهنگسازی و قیمت مناسبشان در مقایسه با نمونه‌های گرانتر استودیویی نقش موثری در کوتاه و ارزان کردن فرآیند تولید و انتشار بیشتر و باکیفیت‌تر آثار داشتند و شاید تاخیر در معرفی آنها به بازار ابزار موسیقی تاثیر عمده‌ای در جریان موسیقی هیپ‌هاپ می‌گذاشت.